

Ρυθμοί 2, 3 και 4 χρόνων²

Ρυθμός 2 χρόνων

Χασάπικο αργό ή χασάπικο γρήγορο ή χασαποσέρβικο: Ρυθμός, ο οποίος συναντάται σε λαϊκούς, ρεμπέτικους και σμυρναϊκους σκοπούς και τραγούδια.

Ρυθμός 3 χρόνων

Συναντάται σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας με διαφορετικές ονομασίες, που προέρχονται συνήθως από κάποιο σκοπό, τραγούδι ή χορό. Στην Ήπειρο δηλώνεται από την έκφραση στα τρία.

2. Ο όρος ρυθμός υποδηλώνει στη γλώσσα των λαϊκών μουσικών την έννοια του μέτρου αλλά και του ρυθμικού μοτίβου.

Είναι αυτονότο πως πολλά από τα παραδείγματα που παραθέτουμε έχουν σήμερα απωλέσει τον αυστηρά τοπικό τους χαρακτήρα και ακούγονται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας. Επίσης είναι γνωστό πως το ίδιο τραγούδι μπορεί να παρουσιάζεται με διαφορετική μελωδία και άλλο ρυθμό από τόπο σε τόπο, πράγμα που είναι φυσικό, δεδομένης της προφορικής διάδοσης των δημοτικών τραγουδιών. Η ύπαρξη πολλαπλών τέτοιων τοπικών εκδοχών μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί τεκμήριο παλαιότητας.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα :

Ήπειρος: Ντελί Παπάς, Ένα Πραματευτόπουλο, Δόντια Πυκνά, Κοντούλα Λεμονιά

Θράκη: Ταπεινός

Κύπρος: Τέσσερα τζιε τέσσερα

Σκύρος: Ένα τρεχαντηράκι

Αστικά Πόλης: Αχ, Μανιώ μου, Ήρθανε κυρά μου

Μακεδονία: Βιργινούδα, Απάνω στη τριανταφυλλιά

Πανελλήνιας διάδοσης: Σήμερα γάμος γίνεται

Πόντος: Σήμερον άσπρος ουρανός

Τραγούδια από το λαϊκό ρεπερτόριο:

Ας μη ξημέρωνε ποτέ, (Β. Τσιτσάνης),

Μη σκαλίζεις τις στάχτες

Ρυθμός τεσσάρων χρόνων

Ρυθμός ο οποίος συναντάται σε όλη την Ελλάδα, ιδίως δε στα αργά καθιστικά έρρυθμα τραγούδια της Μ. Ασίας (Δεν εινάυγή να σπκωθώ) και της Κωνσταντινούπολης (Μ'έχεις μπερδεμένο μ'έχεις). Στην Ήπειρο συναντάται ως χορός στα δύο, ή ως Πωγωνήσιος στην περιοχή του Πωγωνίου, στη Θεσσαλία ως Καραγκούνα ή Σβαρνιάρα, στη Θράκη ως Παπίσιος ή Αντάμαν παλκάρι, στον Πόντο ως Ομάλ, στην Καππαδοκία ως Λεϊλαλούμ και Χαρμάνγερι, στην Μακεδονία ως Καγκελευτός Ιερισσού, στη Χίο ως Νενπούσικος. Οι Σαρακατσάνοι τον ονομάζουν χορό στα τρία. Είναι επίσης συνηθισμένος ρυθμός σε πολλά αρβανίτικα τραγούδια. Από την εποχή των λαϊκών τραγουδιών του '50 και μετά ο παραπάνω ρυθμός είναι γνωστός ως Μπαγιό (Το πλοίο θα σαλπάρει, Δε σε κρίνω που δε μ'άγαπάς, Φαρμάκι λίγο, λίγο, Θα σου κλείσω το στόμα με χίλια φιλιά). Στο Μπαγιό συναντάται συχνά η παραλλαγή:

Το ίδιο ρυθμικό σχήμα μεταγραμμένο σε δύο και με πιο γρήγορη ρυθμική αγωγή,

συναντάται σε όλη σχεδόν την Ελλάδα, όπως στα χασάπικα της Κωνσταντινούπολης (Έχε γεια πάντα γεια) και της Σμύρνης (Δεν σε θέλω πια). Συναντάται επίσης στους χορούς της Θράκης: Γίκνα, Ζερβός Μπάνας, Ξέσυρτο, Τρούρο, Καστρινό, Σ' τρεις, Λαΐσιο, Τρεμουλιαστό κ.α, στα Κονιαλίδικα τραγούδια της Μ. Ασίας, στη Μακεδονία Συμπεθέρα ή Ζένσκωτο, Αλωνιότικος, της Παρτάλως, στη Θεσσαλία Συγκαθιστός χορός, Γιωργαλάκης, στον Πόντο Κότσαρι, Πιτσάκ ή Μαχαίρια, στη Σαμοθράκη Γιαρ - Γιαρ, στη Θάσο Άχι Βάχι, στη Λέσβο Μαζωμένος, στην Καππαδοκία Αντίπασχα, Αυγίτσα, Σουροντίνα, στην Ήπειρο Τζίτζιρας, Παραμυθιά. Στην Ήπειρο συναντάται επίσης σαν γύρισμα μετά από ένα πωγωνίσιο ή έναν χορό στα δύο. Ο κατάλογος είναι εκτενής, και οι αναφορές μας εδώ περιορίζονται στα πιο χαρακτηριστικά και τα πιο διαδεδομένα παραδείγματα από τις προαναφερόμενες περιοχές. Ειδικά για τα Κονιαλίδικα ισχύει και η παρακάτω παραλλαγή:

